

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatjának és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Reform és községi közigazgatás.*)

II.

Előző cikkemet azzal zártam be: hogy mi történnék magával a községgel és mi történnék különösen akkor, ha már a birói állást is kaszálalni akarjuk.

Hát először is lássuk, ki az a biró?

Valljuk meg őszintén, hogy nem eléggé öntudatos tényezője közigazgatásunknak, ki — a gyakorlati tények eléggé igazolják — sokszor a kellő műveltség és értelmi fejlettség hiányán a reá rótt köteleességek megoldásában a jegyzőnek nemhogy segítségére lenne, hanem a közigazgatás legfőbb kellékét, az ügyek gyors elintézését csak akadályozza, gátolja.

Elüljárótársainak nagyrésze is, — tisztelet a kivételnek — hagyján, ha az olvasás és betűvetés mesterségében jártas, nemhogy a közigazgatást szabályozó törvényeknek és rendeleteknek tömkelegében tájékozni tudná magát.

Az elüljáróság tehát jelen alakjában és hatáskörében teljesen megszüntetendő volna.

A tisztán helyi ügyek ellátására megmaradna a jegyző egy irnokkal és mellette volna még a pénztárnok, mint ezen hivatal ellátására kellően képesített egyén.

Amennyival is inkább elégségesek volnának ezek a községi közigazgatás vitelére, minthogy a jegyzői iroda teendőinek egy jó része az amugy is életbeléptetendő csoportbiztosok, másrészt a járási közegek által végeztetnék.

A jegyzői állás ily körülmények között természetesen alapos változáson menne keresztül.

A jegyző működési köre tisztán csak a hivatalos teendők ellátására szorítkoznék. A magánjogi ügyletek teljesen ki lennének zárva a községi jegyzői irodából.

Ez utóbbi teendők végzésére külön állások kreálnának, melyek a jelenlegi közjegyzőkéhez hasonló, de jóval megszorítottabb működési körben mindazt végeznék, amit jelenleg a községi jegyzők mint privát prakszist látnak el. Ez állásra bizonyára elég alkalmas volnának a jelenlegi aljegyzők, kik ezzel természetesen teljesen kilépnének a közigazgatás szervezetéből.

A községi jegyzői állások ily körülmények

*) A közigazgatási reformra vonatkozó tárgyilagos fejtegetéseknek szívesen nyitunk tért — ha azok nem is egyeznek meg minden nézeteinkkel. Áll ez a jelen cikkre is. Szerk.

között természetesen sokkal kevésbé lennének jövedelmezők, mint eddigé. De ugyan mi szükség arra, hogy egy-egy jegyzőnek 2—3 ezer forint évi jövedelme legyen, holott sokkal magasabb állású tisztviselők felé is beérnek.

A jegyző megszűnnék a jövőben ügyvéd is, közjegyző is lenni, nem lenne más, mint tisztán hivatalnok. Ennek aztán a többi között megvolna azon meglehetősen haszna is, hogy megszabadulna az állásán rágódó ama kenyéririgység kellemetlenségétől, melyet eddig magára vont oly ügyek végzéseért, melyeket a jelenlegi viszonyok közt nem végeznie teljesen lehetetlen.

De amennyit veszítene a jegyző az anyagiakban, ugyanannyit nyerne állása emelkedettségében.

A jövőben ő lenne a község feje és ezzel együtt megszabadulna állásának jelenlegi nevetéses helyzetéből, melylyel alá lett rendelve oly közegeknek, kikről a felelősséget ő viseli.

De meg lenne egyuttal kimélve azon lealázástól, melylyel gyakran legjobb törekvései a hivatala tudatával nem biró községi képviselő értelmetlenségén és ebből származó rosszakaratán hajótörést szenvednek, melylyel legüdvösebb előterjesztéseivel a legtöbb esetben sem arat egyebet, mint épp azoknak félreértését, nem ritkán gyanúsítását, kiknek javát előmozdítani törekszik.

Lehet, e javaslatom talán épp a mai viszonyok folytán kevés népszerűsége számíthat.

Csak az hiányzik még, mondják bizonyára sokan, hogy a jegyzőt a község fejévé tegyük.

Tekintsünk tehát egy kissé ennek a dolognak is a szemébe.

Tegyük félre, ha lehet, egy percre az elfoglaltságot és vessük fel a kérdést, ha vajjon az a jegyző, aki elvégre is szakember és a mellett az általános képzettségnek is bizonyos fokán áll, nem inkább alkalmas-e egy község vezetésére, mint az a biró, kitől, mint a község ez idő szerinti látható (mert a láthatatlan ugyis a jegyző) fejétől az 1886. évben alkotott törvény semmiféle értelmi minősítést meg nem kíván.

Ezt tagadni annyi volna, mint a szakértelmet degradálni, a képzettségnek a tudatlanságot, az értelmetlenséget fölibe helyezni.

És aztán!?

Az az egy-két, mondjuk 10—20 ember, kik a jegyzői karnak bizonyára nem váltottak diszére, ezen a tényen nem változtathat.

Aki ismeri az ország jegyzői karát és ki mondjuk bátran, ismeri specialiter megyénk jegyzői karát is, aki sürűbben érintkezett annak egyes tagjaival, azt egyes tünetek nem fognak azon tévedésbe ejteni, hogy azok generalizálásával az egész testület felett pálcát törjön, hanem igen is meg lesz győződve, hogy vannak a jegyzői kar tagjai közt, nagy számmal nemcsak igen derék és művelt, hanem mindenekfelett igen lelkiismeretes emberek, kikre a községek vezetését bátor és nyugodt lélekkel bizni lehetne.

Igen, de hát hogyan képzeljük el a községet falusi biró nélkül, már tisztán a fegyelem szempontjából is?

No hát, a községi rendőrség behozatala ma már csak idő kérdése, és ugyan a helyi rendőrség feje miért ne volna sokkal alkalmasabb a fegyelem fentartására, mint az a falusi biró, akivel a falu apraja-nagyja csak úgy félvállról komázik.

Az is elengedhetlen szükség végül, hogy a községek pénzkezelése kivétessék a jelenlegi kezekből.

A szakzszerűség hiánya a csekélyebb jelentőségű dolgokban is bajt okoz, mennyivel többet okoz ott, hol akkora fontos dologról van szó, milyen a vagyongazdálkodás.

Mert ugyan mi értelme, mi hatálya van ott az ellenőrzésnek, ahol az, ki felelősséggel tartozik, éppen a felelősség szempontjából alig jöhet beszámítás alá.

A legkevésbé, amit a községek pénzkezelőitől megkövetelhetünk, hogy a törvényhatóság által alkotott számviteli szabályrendeletet alaposan ismerjék és hogy ne csak a naplót, de az összes számadási könyveket sajátkezűleg vezetni tudják. Tehát kvalifikált egyén kell ide is, ki működési körében teljes öntudatossággal eljárni tudjon és hivatalos ténykedéseért teljes felelősséggel tartozzék.

Fizetését, melynek legalább is akkorának kellene lenni, hogy tisztességes és független ekszisztenciája minden tekintetben biztosítva legyen, éppen úgy, mint a jegyző, a közpénztárból (tehát nem az állampénztárból) húzná. És ez, tekintettel, hogy az aljegyzői állások megszüntetnének, és hogy másrészt a jelenleg meglehetősen nagy összegben szereplő napidíjak a minimumra redukálnának, a községek legcsekélyebb megterhelésével sem járna.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Miklós napra.*)

A kicsiny alszik már anyja keblén . . .

Nosza, nagyobbak! most ide mellém:

Hol a csizmácska? Hol a cipellő?

Ki az ablakba! Mikulás eljő.

Megrakja éjjel sok jóval, széppel;

Alig győzzük majd kisérdni kézzel,

Alig győzzük majd számlálni össze . . .

— Csak egy vessző is ne legyen közte!

Csütt! A lármára Mikulás mérges.

— Még fölébred rá a kicsiny édes . . .

Hozzátok gyorsan az övét is hát:

Azt a cipőcskét, azt a harisnyát!

Igy ni! Van itten, mi meg lesz rakva, —

Akár egy boltos kész kirakatja;

Nem bánja egy sem, hogy e nap eljött . . .

— Hanem a Miklós hoz ám még — vesszőt!

Mert szavaimra figyeljetelek jól!

Ha int az ajkam, csak a szívem szól, —

És intelek, hogy jók legyetek ti;

Ugy fogunk, más is úgy fog szeretni.

Arany ez intés, lelki-kincs szerző,

Olyan, miként az aranyos vessző, —

S Mikulás úgy hoz minden esztendő:

Jó gyereket jót kap, rossz gyereket — vesszőt.

*) A „Magyar Szemle“ vasárnapi — december 7-iki — számból.

Már ott leszködik az ablak mellett . . .

Most be az ágyba mindannyi gyermek!

Ne zavarjátok munkája közben,

Ajándék nélkül megy el különben.

Ha a szem csukva, végzi ő dolgát, —

Majd kinyitlik rá, mit reggel ott lát . . .

Ugy folyjon aztán egész esztendő:

Mindig ajándék, — bár sohse vessző!

Szent Miklós napja! Áldott névnapja!

Órül tenéked apraja, nagyja!

Hozz nekik bőven, a kik csak várnak

Ajándékára jó Mikulásnak.

És ajándékos mindenki várja:

Áraszd reánk azt, egész hazára . . .

S a vessző . . . oh, ez legyen elvetve!

— Meg voltunk már mi eleget verve!

Dömötör Pál.

A LEGKIESEBB BORSODBAN.

Stanley nélkül megutazta: Kajabusz.

(Folytatás.)

Megindul vonatunk észak felé azon a téres völgyön, mely mint egy elterített abrosz nyulik föl Szent-Péter felé, egyik szélén a Sajó, másikon a Bódva vize folydogál. Vonatunk az előbbi mellett halad egész a megye széléig, sőt azon túl is Gömörben. Balra megszakadás nélkül húzódik egy dombláncolat, homloka hol kópár, hol erdős, mögötte apró községek hallgatnak, de mi azokat nem látjuk. Hanem ime itt van Sajó-Szent-Péter, ahova megérkeztünk, ez már derék, nagy község, szép kies vidéken. Közvetlen alatta csavarog a Sajó, rajta keresztül folyik a Nyögő patak, félkörben szőlőtermő hegyek környezik. (Vajjon teremnek-e még?) Hajdan a templáriusoknak klastromuk és templom-

muk volt itt egy dombon, ennek a maradványaiból épült a mostani kath. templom.

Apró, bogárhátú házak sűrűn állanak egymás mellett, kéményeik úgy néznek ki, mint mikor az ember a kalapját szemére huzza. Talán a lakosok karakterét példázzák, melyről régebbi időkben nem sok dicséretet lehetett mondani. Itt történt meg, hogy éjszaka évadjan az alvó tótot lelopták a kocsiról, valami tele zsák helyett. Ugy kellett visszalopni. Hogy el ne felejtsem; itt született Lévy József a gyémánt tolu, gyémánt lelki költő, ki jelenben is Borsod megye főjegyzője.

Azután halad megint a vegyesvonat, csakhamar elfütyöli szokott méltatlankodó tiltakozását, hogy miért kell egyáltalában megállni Barcika mellett, amely egy csipp csupp község, de hát azért ő vegyesvonat, hogy megálljon.

A régi birtokosság elpusztult itt is, mint a hogy országszerte pusztulóban van. Aki még lélegzik, az is irtózik a munkától; unalmában ráfekszik őseinek dicsőségére, azt hiszi, hogy csak az az ember, akinek 77 öregapja volt, míg más szegény ember reitontón megcsüggyelne magát, ha azt mondanák neki, hogy több apja volt egynél.

A völgy mind szűkebbre szorul. Szemben kokettiroznak a községek a partoldalon. Kazinc, Ivánka, Kaza, Vadna, mindenkinek prédikátuma a Sajó. Itt megállunk nemcsak azért, mert Tisza Kálmán is itt szokott megállni — lakván az ő veje Radvánszky Béla Kazán, hanem más dolog miatt is.

Figyelj csak kedves olvasóm! Vadna fölött a hegyen anno Mátyás király, állott egy várkastély, ugyszintén a vele szemközt levő Galgócon is. Amabban lakott Komoróczy, emebben Valgatha. Azokban az időkben sokan üzték a felvidéken, az efféle alakok, romantikus cudarkodásait. Heltay így ír róluk: „A kóborló latroknak fejedelmi valának Giskra és Telephus, ezek mellett ismét Komoróczy és Valgatha. Ezek kezén volt Sívár, Szécs (Rima), Kassa, Zólyom, Szepsi és sok egyéb városok. Komoróczy és Valgatha ujonnan két kastélyt építettett vala a hegyek között és azokból bát-

Nem kész tervezetet nyújtani, mint inkább csak megérinteni óhajtottam e tárgyat. Szükséges, hogy a községek közigazgatásának küszöbön álló átalakítása előtt kifejezésre jussanak mindazon kérdések, melyek a legtávolabbról is annak javítására irányulnak. Az átmeneti intézkedések kora e téren lejárt, a félrendszer szabály pedig sehol sem boszulná meg magát jobban, mint itt. — A gyökeres rendszerváltoztatásra épp e téren lesz legnagyobb szükség. Mert ha a községek közigazgatásának szervezését elhibázzuk, úgy a megteremtendő állami adminisztráció nagy fájának épp a gyökerei lesznek korhadnak, melyektől pedig kell, hogy az egész életet táplálékát nyerje.

Pozsonyi Béla.

Bosnyák csapattettek Magyarországon. A honvédelmi miniszter a képviselőház december 3-iki ülésén a következő törvényjavaslatot nyújtotta be:

1. §. Bosznia és Hercegovina népességéből kiegészített csapattettek teljesebb katonai kiképzés céljából, a magyar miniszterium beleegyezésével, a magyar korona országai területére behozassanak, ott az említett célból ideiglenesen vagy hosszabb időn át beszállásolhatók. A behozott csapatok számának szaporításához is a magyar miniszterium beleegyezése megkötendő. Az elhelyezési állomásokat ezen csapattettek névvel a honvédelmi miniszter és a közös hadügyminiszter meghallgatása után ő felsége állapítja meg. 2. §. A közös hadsereg és a honvédség elszállásolásáról szóló 1879. évi XXXVI. t. c. határozmányai az első szakasz értelmében behozott csapatok elszállásolásánál is alkalmazandók. Az 1879. évi XXXVI. t. c. értelmében a magyar honvédelmi, illetőleg a közös hadügyi költségvetés terhére eső költségterítvényeket ezen csapatok után, az 1880. évi VI. t. c. 3. §-ához képest, Bosznia és Hercegovina saját költségvetése fedezi. 3. §. Jelen törvény végrehajtásával a miniszterium biztosit meg.

Az elkeresztelésekre vonatkozó kérvények. A képviselőház kérvényi bizottsága tárgyalás alá vette az elkeresztelési ügyben a képviselőházhoz intézett kérvényeket. E kérvények közül, melyek száma 59-re megy, csakis egy — a duna-földvári egyházközség r. kath. papságáé — kéri az 1868. LIII. t. c. 12. §-ának módosításán kívül a február 26-iki miniszteri rendelet hatályon kívül helyezését, a többi csaknem kivétel nélkül nyomtatott minta betöltésével kiállított kérvény értelműleg azt kéri, hogy az 1868. 53. t. c. 12. §-a oda módosítsassék, hogy „vegyes házasságoknál a házasság állapotját meg — a házasság megkötése előtt vagy után — hogy mely vallásban vagy felekezetben kívánják neveltetni gyermekeiket. Ha ez iránt megállapodás nem történik, a fiúk az atyának, a lányok az anyának vallását vagy felekezetét követik”. (Ezen legutóbbi pont a kérvények egy részében törölve van.) A bizottság hosszabb vita után abban állapodott meg, hogy az összes kérvények a ház irattárába tétessenek, tekintettel arra, hogy a képviselőháznak Szivák indítványa folytán hozott határozata az 1868. t. c. kérdéses szakaszat fenntartandónak s a február 26-iki miniszteri rendeletet törvényesnek és szintén fenntartandónak mondta ki; tekintettel arra, hogy a ház határozata és a kérvények tartalma és petituma egészen azonos tárgyra vonatkozik; tekintettel végül arra, hogy a ház szabályok 195-ik §-a szerint, oly tárgyra vonatkozó kérvény, mely fölött a ház akár valamelyik tagjának indítványa, akár előbb benyújtott kérvény folytán már határozott, azon ülészekben többé nem tárgyalható s a bizottság által ezen egyszerű megjegyzéssel jelentetik be a háznak tudomásul vétel végett.

A magyar államháztartás fölöslege. A képviselőház a jövő évre szóló állami költségvetést letárgyalta s Wekerle Sándor pénzügyminiszter rögtön betérjesztette a költségvetési törvényjavaslatot, mely a jövő évi kiadásokat 368.969,328 forintban s a bevételeket 369.008,588 forintban állapítja meg; e szerint a fölösleg 39.260 forint, mely a költségvetési törvényjavaslat 2. §-a szerint a pénzügyi készletek gyarapítására fordítandó.

ran tolvajlátnak messze földre. Az egyik kastélyt Galgócának, a másikat Vadnának nevezték vala. — Mátyás király első teendői közé sorolta azt, hogy e kőborló „cseh pimasz”-októl megtisztítsa a felső vidéket. Küldte azért Rozgonyi Sebestyént ellenük: „Hogy legelőször megszángoldja a kastélyt — Heltay írja — kiűnn találja a csehek mind a két hadnagyokkal, hogy kiűnn asztalokhoz letültek vala. Mikor Valgatha látta volna az ellenséget, nagy sok csehekkel befutának a kastélyba, hogy azt megöltalmazná a magyarok ellen. De mikor látta volna, hogy serényen kezdték a kastélynak vivását, mindjárt kétségbe esék és hátul kiszökéltek a kastélyból és Galgócba szalada stb.”

Ekkor mind Vadna, mind Galgóc a magyarok kezére jutott, a csehek részint fölkoncoltattak, részint fogságra jutottak, a föld népe is segített Mátyás vitézeinek a zsebrákok ildözésében. „Lón ez pedig Szent-György nap tájban, mikor először megverék a cseh kőborlókat” teszi hozzá Heltay.

Nem unod a historizálást szerelmes olvasóm? Szólj. Abbagyom.

Most már pora sincs várnak, kastélynak, csak a hegyoldalon elterülő egyenes lapos mutatja, hogy ott valaha udvar volt, máskülönben hatalmas tölgyfák emelik koronájukat az ég felé s az udvari színeket viselő rigó mikor elfújja a maga „filatilióját” nem is gondolja, hogy mi volt itt hajdanában, hős Mátyás király korában.

De én tudom, tudtam már ez előtt sok, sok esztendővel is, mikor feljártunk a vadnai várhegyre Rozgonyi Lacival — nem a Mátyás korabeli Sebestyénnel — hanem — a Sajó ivánkai papnak a fiával. Mogyoró bokornál pázsitra bevertünk, ropogó tűz mellett szalonát sütöttünk, annak a zsirját pirtós kenyérré csorgattuk és véghetetlen boldogok voltunk. Oh drága, szép fiatal kor, mikor még a jóllakás is boldogság.

Az elpusztított vár szép faragott köveiből épült aztán a faluban a bálnapataki nagy kőhid. Ez a Bálnapatak itt ömlik a Sajóba, miután végig szalad egy tündéri völgyön, ahol Barca, Bánhorvát, Bánfalva községek hűsének zöld erdői lábában, nagy hegyek árnyékában. Az utóbbiban — emeletes kastélyában élt a klasszikus

Államok és a Koch-féle gyógyomód. Az államok valószínűleg el fogják tiltani a Koch-féle oltóanyag árusítását, hacsak előbb állami orvosok által nem vizsgáltattak meg. Koch gyógyoszerre feltétlen méreg, s habár az a híres tudós, annak gyártásából titkot épen nem csinál, a porosz állam monopoliumot akar alapítani ezen gyógyoszerre, azt akarja, hogy a világ összes oroszai Berlinhez forduljanak, ő szívesen s olesón ki fogja azt szolgáltatni, de máshol készíteni nem engedi. Magyarországon is, míg a Koch-féle gyógykezelést részletesen meg nem ismerik, csak nyilvános klinikákon fog a gyógykezelés megengedtetni s a privat praxistól egy időre el lesz vonva.

A kath. autonomia. Ez a még mindig megoldatlan kérdés is foglalkoztatja újabbán a vallás- és közoktatásügyi minisztert s a rendezés módozatainak megbeszélése céljából érintkezésbe fog lépni egy világi, mint papi illetékes tényezőkkel. Csáky Albin gr. kultuszminiszter a katolikus autonomia létesítése tárgyában szükséges lépések megbeszélésére a következőket hívta meg, u. m. Samassa József egri érseket, Schlauch Lőrinc nagyváradi l. szert. püspököt, Zichy Nándor grófot, Szapáry István grófot, Berzeviczy Albert államtitkárt, Neppel Ferenc, Fenyvessy Ferenc, Szivák Imre, Györfly Gyula, Ugron Gábor, Polonyi Géza, Királyi Pál, Országh Sándor, Asbóth János, Horánszky Nándor, Horváth Boldizsár országgyűlési képviselőket, dr. Wolafka Nándor osztálytanácsost, Pável Mihály nagyváradi g. r. kath. püspököt.

A honvédelmi tárca költségvetését is befolyásolja az országgyűlés. A „nemzet feltétlen kincse” évről-évre mindinkább és inkább igénybe veszi a nemzet áldozatkészégét, de ez nem tagad meg tőle soha semmit, mert hiszen szeme láttára fejlődik. A költségvetés tárgyalása élenk vitát szokott provokálni, amint az ezuttal is történt. Tóth Ernő és Bolgár Ferenc szólaltak föl újabbán, Fejérváry b. honvédelmi miniszter is szívesen bocsátkozott polemikába egyik-másik képviselővel, szellemesen vágva vissza egy-egy közbeszólásra. Thalynek, ki a fekete-sárga színt ajánlotta — persze tréfából — céltáblának, azt felelte pl., hogy az éppen nem lenne jó, mert a szélsőbal is mindig a fekete-sárga színt veszi céltáblának, még se találja fején a szeget. Majd Ugron Gábor támadott erősebben és mélyrevágóbban azon állítólagos eljárás ellen, mellyel a delegáció a nemzeti aspirációkat évről-évre „eljeji”. Ugron szavai megindították a nemzeti aspirációk érdekében a felszólalásokat az ellenzék részéről: Beóthy Akos (ki a honvédelmi miniszter intézkedéseinek szellemét ítélte el), Horánszky Nándor, ki a magyar katonai akadémiát sürgette, Irányi Dániel, utóbbi azonkívül határozati javaslatot is nyújtott be, hogy a honvéd segélyző egyesület alapszabályai és segély kimutatásai terjesztessenek a ház elé, Jeszenszky László b., ki a hadsereg hagyományos szelleméről szolt keserűen, míg Csáky Kálmán gr. védelmébe vette ezt a szellemet. Fejérváry b. és Szapáry gr. miniszterelnök ismételt felszólalása után, melyekben derekasan meg-megfelelt az ellenzék csipós beszédeire, a többség elvetette Percel Miklósnak a magyar nyelvű tiszti akadémiára vonatkozó határozati javaslatát. Irányi javaslatát is leszavazták. Ezután a ház általánosságban elfogadta a honvédelmi miniszterium költségvetését.

Az orthodox izr. hitközségekben felmerülő viszályok megszüntetése végett a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a következő körrendeletet bocsátotta ki: Az izraelita hitközségek ügyeinek és az anyakönyvi ügyhöz való viszonyuknak szabályozása tárgyában elődóm által 1888. évi június hó 21-én 1191. eln. sz. a. kiadott szabályrendelet végpontja szerint, az izraeliták között hitközségi életükben felmerülő vitás ügyek elintézése — ha az illető felek magukat a hitfelekezeti választott bíróságnak alávetni nem akarták — a közigazgatási hatóság fóruma elé tartozóknak nyilvánították; vagyis a felek tetszésétől függetlenül, hogy ily ügyekben az autonom felekezeti választott bíróság, vagy a közigazgatási hatóság legyen e illetékes. Az izraelita orthodox hitközségek kivánságára ezennel elrendelem, hogy az Ofelsége által szentesített és az 1871. évi november hó 15-én 26,915. sz. a. kelt körrendelettel közölt orthodox hitközségekben felmerülő viszályos ügyek, a közvetítő bizottság közbenjárása mellett

alakított autonom választott bíróság által intézessenek ezentul el: a közigazgatási hatóság ennélfogva a hivatolt 1191. eln. számú szabályrendelet végpontja szerint csupán akkor illetékes ily ügyekben eljárni, ha azok egyfelől orthodox, másfelől pedig kongresszusi vagy status quo ante alapon szervezett hitközségek közt fordulnak elő. A jelen rendelet következtében az 1888. évi 1191. eln. számú szabályrendelet végpontja csakis annyiban szenved változást, amennyiben a választott bíróság az orthodox hitközségek belügyeinek elintézésére mindenkor illetékesnek mondatik ki, holott eddig csakis akkor volt illetékes fórum, ha az illető felek magukat a választott bíróságnak alávetették, de az adminisztráció egyöntetűségét meg nem zavarja, mert az kizárólag és egyedül az orthodox hitközségek belügyeire vonatkozik és a más szervezettel bíró hitközségek ügyeit érintetlenül hagyatnak az illetékesség tekintetében. Erről a közönséget mihez tartás végett azzal értesitem, hogy előforduló esetekben az orth. hitközségeket, vagy azok tagjait panaszaikkal az illetékes felekezeti választott bíróság fóruma elé utasítsa. Budapest, 1890. évi november hó 10-én. Gróf Csáky, s. k.

Helyi és megyei hírek.

Adakozók névsora. A „Bácska” kiadóhivatalánál a kupuzsinai tűzkárosultak részére újabbán adakoztak: Az apatini magy. kir. erdőhivatal személyzet: Balás Vince, báró Prónay Aurel, Zsuffa Antal 5—5 frt, Pukács Antal, Bereczky Gyula, Fribeisz Gyula, Wolf Attila, Káspár József, Gorzó László 3—3 frt, Földes János, Ivancsó Bertalan, Borköles József, Fekete János, Trauer Gyula, Heim János, Ryll Viktor, Császár Ignác 2—2 frt, id. Szeidel József, Kasansky József, Schreiner Mihály, Kúti János egyenként 1 frt 50 kr, Mikolás Vince, Kaszaniczky Géza, Spanyol József, Szabó Antal, Seeber Zsigmond, Kozma Lóránd, Szvorényi Pál, Szántó Lajos, Nyárai János, Zsigmond Antal, Karaszi Péter, Bérés János, Leszher Sándor, Tomcsányi Lajos, Nyárai András, Gersits András, Fűrster Károly, Vinopal Oszkár, Csakóczy Bertalan, Nagy György, Klein József, Orbán János, Dekits Ignác, Hauerland József, Kéményesi János, Leszher Alajos, Zsigmond István, Nagy Károly, Gallusz János, Orosz István, Hezely János, Schmerák János, Mihályovits János, Herbszt István, Linder Jakab, Szántó Alajos 1—1 frt, ifj. Szeidel József, Gellér József, Benzingér Lukács, Marquart Ferenc, Major Nándor, Gyenics Imre, Martinovics Matyás, Kiss Ferenc, Gubieza Lajos, Bombola Pál, Hegybeli Mihály, Obrenov Jéfta, Obrenov Bogolyub, Maison József, Herbst János, Madarász György, Klinovszky István, András József 50—50 kr, összesen 100 frt. Ezen összeghez hozzáadva a 93-ik számban kimutatott 716 frt 80 kr, összesen befolyt eddig 816 frt 80 kr, azaz nyolcszázötvenhat forint 80 kr. További szives adományokat elfogad és rendeltetési helyére juttat Zombor, 1890. évi december hó 8-án, a „Bácska” kiadója.

Megegyi közgyűlés. Az évnegyedes rendes közgyűlés december hó 16-án fog megtartatni. Az állandó választmány 14. és 15-én ülésze.

Szabadka tisztújítása. Szabadka városa december 3-án tartotta tisztújító közgyűlését Kállay Albert főispán elnöke s a városi képviselőtestület élénk részvétele mellett. Polgármesterré újra Mamuzsich Lázár választották meg 156 szótöbbséggel, Varga Károly volt ellenzéki képviselő 67 szavazata ellenében. A főispán üdvözölte az újra megválasztott polgármestert, beszédeben felsorolta Mamuzsichnak a város körül szerzett érdemeit, mire a polgármester letette a hivatalos esküt s kinyilatkoztatta, hogy főtevése lesz a város gyarapodásának előmozdítása. Újra megválasztottak egyhangúlag: Perties Mihály arvaszéki elnök, Gyorgyevits Sztefán, Szigethy Károly és Szalay Matyás városi tanácsosok. Az eddigi pénzügyi tanácsosnak, Lévaának helyébe Vince Györgyöt választották. Főjegyzővé lett Vojnics Félix, aljegyzőkké Dulics Lajos és Ljubibratics Kelemen, főügyészvé Vojnics Matyás, alügyészvé Landauer, arvaszéki ülnökökké Perties János és Vojnics Dező dr., békebíróvá Birkás Lajos első alkapitány, házi pénztárossá Milassin Ignác, közgyámává Vukovics Gábor, adópénztárossá Popovics, árvtárossá Karácsony, adóösszetekké rang szerint Pajort, Milkót, Körtvélyesyt, Lo-

Igaz, hogy már vértől és könnyullatástól Elég megáradt.

Ez a jelesek közt is jeles költőnk, a hamvai temetőben hamvadozik 22 év óta. A nevét nem is írom le, mert azt tudni kell olyan embernek, aki újságot olvas.

A dejeuner dinatoire után a kiengesztelődött gyomor nyugalmat kíván, a lélek a véghez vitt, erkölcsi jócselekedet — a villásreggelizés — boldogító tudatában szemlélődésbe merül. Kibámolok a kupé ablakán. Szeptemberi napfény aszalja a vidéket. Itt is elfárad az emlékezet, amíg odáig visszaér, mikor eső esett. „Hi-metlen a rét, a mező kinalt.”

(Vége köv.)

A NAGY GALEOTTO.

Don José Echegaray drámája.

Az olyan színészre, aki a szerep lelkiismeretes áttanulmányozása, annak mélyébe hatolása helyett csak arra törekszik, hogy a hatásos szövegeket minél nagyobb hanggal elszavalja, és különösen a végsváit nagy kiabálással mondja el, amire a műveltebb közönség csaknem mindig tapsban tör ki — az ilyen hatásvadászó színészre azt mondjuk, hogy „a galeriának játszik”. Ezt hibáztatjuk, amikor a színpadon látjuk, megköveteljük az őszinteséget, a kerestelenséget, a szívhez és az értelemhez egyaránt szóló benső hangot — de abban a nagy színházban, az életben, a melyben mindannyiunkra osztottak szerepet, csaknem valamennyien — a galeriának játszunk! Többször és hálásan feldolgozott tárgy az, hogyan járt az, aki föltette magát, hogy, akár csak egy napig is, mindenkinek nyíltan megmondja a teljes igazat, a mint felőle és minden másról gondolkozik. Felbomlik annak minden társadalmi köteléke, barba keveredik a legjobb embereivel, mert az őszinteségben mindenki talál sértőt. És így a társadalom szervezete, a mely maga is egy nagy hazugságon alapul — t. i. a közös érdekek önzetlen előmozdításán, melyben pedig mindig az önző különérdek keresi hasznait — arra

férfi, a jeles szónok: Kazinczy Gábor. No lásd kedves olvasóm, ezt sem tudat. Egyébként Vadnáról és Komoróczyról sok kegyetlen dolgot olvashatsz Jósikának „A csehek Magyarországon” című regényében.

Mig az én elbusult lelkenem a multak drága emlékeibe való édes visszaborongása így körül táborozta a vadnai hegyet, azalatt a vegyesvonat átment már a Sajón is, mely most csekélyke vízzel desperátusan bujkál a fűzbokrok alatt. Bezzeg nem ilyen csekély ám más időkben, mert néha napján a barcaikai ember a kemencéjében is fog halat. Különben nem énekelte volna róla a Sajó völgy ihletett dalnoka, hogy „mely”:

Messze jártam heted-hét országom...
Visszajöttem, de bánom, de bánom.
Mely a Sajó, magas a pallója,
Ha rámennék le is esném róla.

A legszélő falu a kies Borsodban Dubicsány. Ezentul Gömör megyében is már nyugati irányban halad vonatunk. Putnok már gömöri város, szép vidéken, ékesíti a gróf Serényi László kastélya, mely a hajdan török basa által lakott vár romjaiból épült. Itt már megcsap a kupékban az a jóízű gömöri dialektus, melynek párja nincs. Olyan gömbölyűen esnek ki a szavak, a beszéző szájából, hogy azt csupa kellemesség hallgatni.

Elhagyva még egy kis falut — Héth-et, melynek két tavából télen át temérdek csikot hordanak piacra — besétál vonatunk a Bánrévei állomásra. Innen többfelé ágazik szét a vonat útja, ugyanazért hosszús az itt való tartózkodás. El is tölthetjük a „dejeuner dinatoire”-t. Már csak így írom — saját magunkról lévén szó — mert hiszen Vilmos császár is mindig ezt eszik napközben, ha az újságoknak hinni lehet. Figyelemre méltó itt a báró Vay Alajos szép gazdasága, gyönyörű kertje. Itt látjuk utoljára a Sajót, mi leszünk hozzá hűtlenek, elhagyjuk őt, pedig ha követnők, nemsokára oda érnek, ahol a Sajóvidék dalnoka élt és dalolt. Mily szépen mondta „Tornácomon” című költeményében:

Folydogál a Sajó, folydogál árkában,
Zaj nélkül, mint a ki nem mer lépni bátran,
Olyan lassu s fáradt...

Melléklet a „Bácska“ 95-ik számához.

rencet, Taryt, Kovácsot és Hlatkyt. Számítzsekké lettek Venczel, Dimitrievits, árva iktatóvá Milassin, nyilvántartóvá Lovass, adóellenőrré Scultéty, tűzparancsnokká Scossa. Főkapitányává Hevér Gézát választották meg, helyettese Kuthy Mihály lett. Főmérnök lett Frankl István, osztálymérnök Karvázy, városi építész Gáli, segédmérnök Vály, alszámvivő Peics, kerületi orvosok Tóth dr. és Szilassi dr., halottkém Vécsey Jenő dr., mérték-hitelesítő Mamuzsics István és gyümölcskertész Ruttkay.

Kitüntetett mérnök. A Sebes-Körös vízszabályozási társulat a bécsi gazdasági kiállításon szintén résztvett és több kötetben, igen díszesen és ügyesen kiállított ár- s gátvédelmi rajzokat küldött be, melyek valóban a laikusnak is kellemes látni valót nyújtottak. A társulat nagybuzgósága igazgató-főmérnöke: Pekanovits Imre, a helybeli Pekanovits polgártársaink testvére — pedig két terjedelmes kötetből álló alapos szakmunkát küldött a kiállításra az árvédelemről. Mint érte-stülünk, a kiállításon a társulat, a küldött rajzokért, melyek szintén a főmérnök vezetése mellett készültek, díszoklevelet, Pekanovits igazgató pedig ezüstérmét nyert, amihez mi is gratulálunk.

Nekrológ. Szomorú napra virradt Ó-Kanizsa közönsége, gyászlobogók lengenek mindenfelé, az arcok ünnepélyesen komolyak, mosolyt nem látni sehol s a haragok oly búsan zokognak, a gyámolukat elvesztett szegények, — árvák — s a lelkipásztorukat fájlaló hivatással együtt. Fonyó Lajos ókanizsai plébános ur, a római kat. hitközségnek rajongásig szeretett pásztorja hagymáz betegségben hosszas s kínos szenvedés, a haldokló szentségének ajtatos felvétele után, életének 44. évében f. hó 4-én éjjeli 1/2 órákor visszaadta lelkét teremtőjének. . . . Mikor egy évvel ezelőt 1889. évi november hó 4-én boldogult emlékü Mészáros Ignác ókanizsai prépost-plébános hirtelen elhunyt, aggódva tekintett körül a községnek minden szellemi s anyagi javát szíven viselő férfi, kérdésezt magában; ki lesz az, aki a néhai helyét sikerrel betölti? Hála az isteni gondviselésnek s a kalocsai egyházi főhatóságnak, az ókanizsai plébánosi állást kérelmezők közül olyanokat kandidált el díszes állásra, kiknek bármelyike is méltóan betöltötte volna e tántogó úrt. Midőn az ókanizsai hívek Istennek mintegy különös sugallata folytán Fonyó Lajos plébános urat választották meg a 3 közül, amikor nem hogy nem esélődtek, hanem minden várakozáson felül a lehetőségig olyan lelkiatyát nyertek az Istenben boldogult személyében — kire 8 havi plébánoskodása után bizonyára még Ó-Kanizsa létezik, kedvesen fognak emlékezni az ő jóságos, szelid arcára, igazságosságára, erélyére, — a gyermekek atyai szeretettel párosult komoly lelkiatyjukra s a tanítók, a tanodák az ő lelkes szószóllójuk — s kedves buzgó igazgatójukra. . . . Ó-Kanizsát Fonyó Lajos plébános ur elhunytával oly vesztesség érte, mit leírni toll nem képes s mely ugyszólván pótolhatatlan. Fonyó Lajos plébános ur 1847-ben július 17-én született s tanulmányozásainak elvégzése után pappá szenteltetvén, mint segédlelkész — többek közt Topolyán — hosszab ideig működött s innen érte azon kitüntetés, hogy Szabados N. kasszemináriumi igazgató halálával annak helyére meghívott s e szép állásból választott meg f. évi január hóban az ókanizsai plébánosi állásra. Haláláról a Zenta espereskertileti papság következő gyászjelentést adott ki: A zentai esp. ker. papsága úgy a maga, mint a megboldogult édes anyja, valamint testvérei és a nagyszámú rokonság nevében szomorodott szívvel jelenti Fő Fonyó Lajos ókanizsai pl. urnak, hosszab betegség után f. hó 4-én éjjeli 1/2 órákor, élte 44. — áldozópapságának 19. évében a haldokló szentségének ajtatos felvétele után, hagymáz következtében történt gyászos elhunytát. Az Istenben boldogult példás életű és buzgó lelkű plébánosnak hiült tetemei e hó 6-án d. u. 3 órákor fognak a helybeli sírkertben végső nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat e hó 6-án reggeli 9 órákor fog az ókanizsai római kat. templomban lelkiföldvéért az irtalom Istenének bemutatni. Az elenyészhetetlen világosság fényeskedjék neki!!

Közégségi képviselők választása. A közégségi képviselők választása Prigl.-Szt.-Ivánon e hó 4-én

ejtett meg a következő eredménnyel: I-ső választó kerület, rendes tagok: Burghart Jakab, Szibn János, Wiegert János, Haubert Jakab, Greif Antal, Tettmann Gáspár. Póttagok: Rundi Péter, Burghart János és Haubert Jakab ifj. II. választó kerület, rendes tagok: Greif Antal, Kaspar András, Makk Antal és Schrodi István. Póttagok: Schrodi Lipót és Tettmann Mihály. Az I-ső választó kerületben beadott 62, a II-ikben 64 szavazat.

Eljegyzés. Nikolits Jovánka kisasszonyt, Nikolits János volt szenttamási közégségi jegyző leányát, a napokban jegyezte el helyben Gergurov István vukovári vaskereskedő.

Pályázat ösztöndíjra. A polgárosított magyar határőrvidék tanulmányi alapból rendszeresített ösztöndíj állások közül az 1890/91. tanév kezdettől fogva a következők töltendők be: 1. Egy, 420 frtos állás tudomány egyetemi hallgató részére. 2. Három, 300 frtos állás műegyetemi hallgató részére. 3. Egy, 300 frtos állás selmebányai erdész- és bánya-akadémia hallgató részére. 4. Egy, 100 frtos állás pancsovai főgymnasiumi tanuló részére. 5. Tizenhárom, 120 frtos állás középiskolai tanulók részére. Ezen ösztöndíjra első sorban a polgárosított magyar határőrvidék kötelekbe tartozott szegénysorsú szülők gyermekei, második sorban pedig azon szegénysorsú tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határőrvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, tanulmányuk tekintetében pedig az említett tanintézetek valamelyikébe járnak, s ott jeles vagy legalább jó előmenetelt s jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Az ezen ösztöndíjakat elnyerni öhajtok kötelesek a vallás- és közoktatástügyi m. kir. miniszterhez címzendő kérvényüket indexxel, illetve a lefolyt tanévben nyert iskolai bizonyítvánnyal, továbbá szegénységüket s azon körülményt tanúsító hatósági igazolvánnyal, mely szerint szülei a polgárosított magyar határőrvidék kötelekbe tartoztak, avagy tényleg ott közégségi illetőséggel bírnak, felszerelni, s azt legkésőbb 1891. évi január hó 10-ig azon tanintézet hatóságánál benyújtani, melynél tanulmányaikat folytatták. Ezen határnap lefolyta után, vagy közvetlenül a miniszterhez beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek. Budapestben, 1890. évi november hó 19-én. A vallás és közoktatási minisztertől.

Veprováción a napokban ment végbe a közégségi elüljárók választása. I-ső bírónak Gever János, II. bírónak Zónyi Károly, esküdteknek Futó István, Szapell György, Schall Jakab és Straub György választottak meg. Árvakatyja lett: Steinhardt József, adópénztáros: Rents Péter, közégségi pénztáros: Remlinger János.

Meghívót kaptunk december 3-ára szólólag a szeghegyi olvasókör fölválasztó estélyére. A meghívó szerint „Joh. Jaus“ fölválasztó volt ez alkalommal „Die Zivilstandes-Register und die Wegtaufungen“ című eszmészüleményét, nagy dícsőségére a magyarosodás eszméjének és a „Leseverein“ részéről szíves üdvözlésképpen az Emke-nek.

Elüljárók választása Ó-Kanizsán folyó hó 13-án menend végbe.

Névváltoztatás. Kiskoru Koch Nándor, koluthi illetőségű, budapesti lakos, vezetéknévét „Szakáts“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

Elküldött Baja közelében a napokban a „Tokaj“ gőzös egyik uszályhajója. Emberélet nem esett áldozatul, a szállítmány meg biztosítva volt.

Pályázat egyetelalpitóknak. Az országos erkölcsmentesítő egyesület azok számára, kik az 1890. év folyamában Magyarországon legtöbb községben, legtöbb tagot számláló mértékletességi egyesületet alakítanak, száz forint jutalmat tűz ki, ugyancsak 100, azaz száz forint jutalmat tűz ki az egyesület az ifjúsági egyesületek legbuzgóbb alapítói számára is.

Választás. Pajor Kornél, helybeli pénzügyigazgatóságbeli kataszteri irodatiszt, a legutóbbi szabadkai tisztújítás alkalmával városi adófőtisztnek választott meg.

Napfogyatkozás lesz — ujságolja publikumának a „T-a“ című vidéki lap — e hó 12-én, de csak — Ausztráliában, Új-Seelandban és a délisark környékén lesz látható (!). Vajjon elmennek-e az atyafiak megnézni a ritka égi tüneményt?

Jankováci választás. A f. hó 4-én megtartott közégségi képviselőválasztás alkalmával legtöbb szavazatot nyerte: I. kerületben Taskovics Mihály, Gyetvay János, Nagy György, a II. ker. Somogyi Mihály, Zámbo Ferenc, Sándor Gáspár, Molnár János, a III. ker. Barna József, Csima Mihály, Vörösvárszki Gergely.

Gyászhir. Dr. Molnár István Lajos főgimn. tanárt, e lapok volt szerkesztőjét és családját súlyos csapás érte egyetlen leányuk elhunytá alkalmából. A család által kiadott gyászjelentés így szól: Ancika, egyetlen angyali leánykánk, december 7-én esti 9 órákor, 18 napi kiülés után, harmadfél éves korában, jobb létre szenderült. Kisznevdedt porhüvelyét kedden, f. hó 9-én, délután 4 órákor helyezték el, taval eltemetett kis testvérje mellé a Szent-Rókusban. Zombor, 1890. évi dec. hó 8-án. Dr. Molnár István Lajos és neje szül. Belt Katalin, szülei. Tibor, bátyja. Belt Sebestyén és neje, Özv. Molnár Jánosné, nagyszülei. — Elnemulunk Uram; mert Te akartad!

Amor bacillusa Zomborban. A bacillus kiüríthatatlan, mondja Koch; a pesti juristák elég ravasz gondolkodással azon vannak — mint olvassuk — hogy Amor bacillusának tenyésztésére minél több és fényesebb alkalmakat adjanak. Bálakat, fényes bálakat rendeznek s reménylik így, hogy a veszedelmes bacillus be fogja magát lopni a kis szívecskébe és az is bizonyos, hogy a reakció még a bál előtt fog jelentkezni, láz, . . . szivdobogás . . . stb. alakjában. Boldog pesti Amor! Szegény zombori Amor! Kis legény, ha arra vársz, hogy a zombori ifjuság adjon bacillusaid terjedésére alkalmat a közlegő farsangi mulatságokban, akkor azt mondjuk Don Gasparral „Dejszen várhat . . . elvárhat“. Szerencsére hatalmasabb vagy te mint ő, befészkeled magad a szívecskébe bál nélkül is, nem kell kis bacillusaidat tenyészteni mesterségesen, élsz, terjedsz, hódítsz te mindenfelé, ahol csak dobognak szívecské! Nálunk pedig dobognak! és még hogy! Ha meg azután valahogy arra határoznák el magukat zombori férfi rabszolgáid, hogy bált . . . pikniket . . . fognak rendezni, akkor meg bacillusaid — megjósoljuk — óriási pusztításokat fognak véghez vinni. Meg vagyunk győződve különben, hogy e pusztításokba senki sem fog belehalni, az áldozat mindössze csak néhány nem igen sajnálandó legény élet lesz!!!

Táncestély. A helybeli kereskedő ifjak táncestélyt rendeznek f. hó 26-án a Csitaonica helyiségében a „ker. iskolai önképzőkör“ javára. Kezdeté 8 órákor. Belépti jegy személyenkint 60 kr. Családjegy 1 frt 50 kr. Jegyek előre válthatók Mayer és Thum és Karakavics Milivoj urak üzletében. A meghívó közzé teszi, hogy a t. hölgyek kéretnek, leggyorsabb időtérben megjelenni.

Társas élet. A helybeli pénzügyigazgatóság tisztviselői szombaton este „halpapiak“ címen sikerült mulatságot rendeztek a Szabadka-féle söröcsarnokban.

Felülízetések. Az ókanizsai ifjuság által november hó 22-én a helyi két nőegylet javára rendezett Katalin-bál alkalmával a tiszta bevét 22 frt 25 krhoz a következő urak szíveskedtek felülízetéseikkel hozzájárulni: ifj. Tóth József földbirtokos 2 frt, Kráhl Adolf földbirtokos 50 kr, Grüner Jakab kereskedő 1 frt 50 kr, dr. Roxer Gyula 50 kr, Reichlinger gőzmalom 50 kr, Szathmáry R. gőzh. ü. 1 frt, Vajda nyomd. 50 kr, Schenk József iparos 50 kr, Abraham Sándor iparos 50 kr, Kocsis István gazdatiszt (Leléről) 2 frt 50 kr, N. N. (Szegedről) 50 kr, N. N. (Szegedről) 50 kr. A nemes-szívű urak fogadják ez uton is a segélyezendők nevében a bárendezés hálás köszönetét.

Halálozás. Rausch Ede hódásági kereskedő, nagybirtokos és megyei virilistának Leo nevű 7 éves fiacskája a napokban elhunyt. Temetése vasárnap, dec. hó 7-én délután ment végbe nagy részvét mellett.

Városi ügyek.

Az 1891. évi városi költségléírányszat és a törvényhatósági bizott azon határozatát, mely szerint az 1891. évi hiány fedezésére 43% pótdadó szedése határozottat, a belügyminiszter jóváhagyta. Az e tárgyban érkezett rendeletében azonban felvilágosítást

kényszerít bennfűnket, hogy a galeriának játsszunk. De a társadalom ezen egyszerű exigenciája, hogy önző törekvéseinket burkoljuk kedves külsőbe, a mely mások — természetesen szintén önző — érdekeit ne sértse láthatóan, feltűnően, még nem szolgálhatna okul mindama tulszókra, a melyekbe a szinlelés terén az emberek most már jutottak. Az élet szerényebb viszonyai között, a fejlődés és haladás csekélyebb fokán álló népeknél nincsen annyi szinlelésre szükség, mert nincsen annyi elburkolni való. Triviálisan úgy lehetne mondani: itt még nem elég okosak ahhoz, hogy oly gonoszak legyenek. A kultura áldásai közé tartozik más fényűzési cikkekkel egyetemben, a szinlelésre okot adó viszonyoknak és így természetesen a szinlelésnek is fejlődése, gyarapodása. Mindenben, amit teszünk, hibázunk is. Minél többet és többfélét tehetünk, már pedig a haladásnak ez egyik áldása, hogy az élet minden viszonyait szaporítja, annál több módunk és alkalmunk van a hibázásra. Hibáinkat pedig mindig el akarván rejteni, titkolni, annál több a szinlelni valónk.

Ha ki megkísérli, és akad ilyen merész ujtó, hogy a szinlelés nehéz és visszatasztos köpenyét ledobja magáról, arra, mint meztelenségben rútra, anathémát kiált az egész „világ“. Visszakényszeríti az álnokság jármába, mint jogtalan fölkelőt, vakmerő lázadót, vagy pedig eltiporja — „a világ“.

„A világ“ ez a fogalom az a Minothaurus, a mely ezerszer annyi áldozatot fal föl évenként, mint a krétai. Ezer tévedésnek, hibának, vétéknek, bűnnek, átoknak átkozott okozója „a világ“ — vagy inkább azon hatalom, a melyet reánk gyakorol a töle való félelem. Belekényszerítettjük magunkat akarunk, jobb szándékunk ellenére olyan helyzetekbe, a melyek nekünk szívünk mélyén visszatetszenek, de a melyekkel kénytelenek vagyunk „a világ előtt“ — mert hát, „mit szólna a világ?“

A galéria megköveteli zsarnoki nagyhatalommal, hogy neki játsszunk. Neki a szív őszinte hangjai nem tetszenek. Jaj annak, aki ellenszegülni mer. Azt kiáltja az ártatlanra is: „én bűnösnek nézlek, annak, vagy — azzá kell lenned!“

E pressziót egyik leghatásosabb és legérdekesebb

példájával illusztrálja a nagy spanyol szerző Echegaray drámája *A nagy Galeotto*:

Ernesto.

Galeotto közvetítő
Volt Ginevra s Lancelot közt.
És szerelmi viszonyoknál
Kettő közt a közbejárót
Jól lehetne példaszóval
Így nevezni: Galeotto.
És ez által elkerüljük,
Hogy saját nevén nevezjük,
A mi kényes, sértő volna,
És fejünkre bajt hozhatna.

Pepito.

Jó, de hát e fogalomra
Érthetőbb szó nem akadna?

Ernesto.

Van reá szó, és találó;
És tudom is, hogyan hívják
Azt a derék mesterséget,
A mely minden aljasságot
Kétfélmű szóra fordít;
Mely cselet bányva gyarlóságra,
És hajlamra lesben állva,
Ejtí meg az akaratot.
Van neve e mesterségnek,
De zavarba hozna engem,
Ide írnom, úgy neveznem . . .

(A drámára mutatva.)

A mit végre sem tennék meg.

(Elkapja kezéből a drámát és az asztalra dobja.)

Rendesen csak egy személy van,
A ki végzi ezt a munkát;
Ámde néha Galeotto
Az egész társadalom.
Csakhogy ekkor öntudatlan,
Más szerepnek látszatával,
S más vétéknek csábja által

Végzi átkos mesterségét.

S annyi fortélyt fejt ki ekkor,
Hogy megejtse a szemérmét
És legyőzzön tisztességet,
Hogy sohsem volt és sohsem lesz
Oly furfangos Galeotto.
Im egy példa: férfi és nő
Boldogságban, nyugton élnek,
Mindakettő tiszta szívből
Teljesítve a kötelmet.
Senkinek sincs baja velők,
Olyan édes, szép az élet;
Csakhogy a derék városban
Ez soká így nem maradhat,
Mert egy reggel, úgy véletlen,
Szemtől-szembe látják őket,
És ettől a pillanattól,
— Bárgyúság- vagy aljasságból —
Nincs reá ok, s alkalom bár,
Megered a gyanusítás,
És szemökből kiolvassák,
Hogy titkos bűnt rejtegetnek,
És kimondva az ítélet:
Nincsen ok, meggyőzni őket,
És legyőzni, nincsen ember,
S becstület, név semmivé lett.
S legborzasztóbb benne az, hogy
Kedvetben nincs igazuk bár,
De lehet, hogy végül mégis
Részükön lesz az igazság.
Mert oly sűrű gőz borítja
S oly hatalmas ár sodorja
A szánandó lényeket, hogy
Ellenállni lehetetlen;
És egymáshoz öntudatlan
Észrevétlen közeledve,
Egyesülnek a bukásban,
És rajongó szerelemmel
Fornak össze a halálban.
A világ mint faltörő kos
Támadott a becstületre,

kér az iránt, hogy miért tétetik a kövezetvászédés a rendes bevételek közé, jöllehet a kövezési alapnak, melyet ezen jövedelem jogosan megilletne, saját költségvetése van, ahol tehát elszámolható volna? Ezen miniszteri figyelmeztetés azt hisszük egy okkal több lesz arra, hogy a kövezési alap vajdó kérdését megoldani siettesse, mely tulajdonkép nem más, mint élő bizonyítéka annak, hogy évtizedek előtt a város közönsége nem bízott eléggé magában, lesz e mindig érke a jó és biztos közlekedés iránt és ezen okból önmagát helyezze, hogy úgy mondjuk, gondnokság alá.

Városi törvényhatósági bizottsági tag választás. F. hó 7-én vasárnap választott meg egyhangulag Tárcazy Mór földbirtokos, önszegélyző szövetkezeti igazgató a Városvi Tivadar leköszönése folytán megüresült belvárosi bizottsági tag helyére. Tárcazy Mór, ki eddig is tagja volt, mint legtöbb adót fizető a törvényhatósági bizottságnak, az e címen birt tagságáról lemond, s helyébe a legtöbb adót fizető póttag fog behivatni.

Az egyenes adót nem fizetők utiadókötelezettségének készpénzben való lerovását kimondó szabályrendeletet a kereskedelmi miniszter jóváhagyta.

Szöllőbirtokosainkat bizonyára érdekelni fogja, hogy a földmívelésügyi miniszter a város által felállítani szándékolt amerikai szőlővesszőtelepre kért gyökeres és sima vesszőket megadta. Azok már kora tavasszal fognak ideszállítani, a talaj előzetes megmunkálása pedig az e célból átengedett járásoldón (a vasúti pályaház megett) már a napokban foganatba fog vétetni.

Komédia.

„Ugyan kérem, magyarázza meg, tulajdonképen mi az a „Nagy Galeotto?” kérdi tőlem egy szende kis leányka. Hogy a magyarázat meg ne sértse a szende ártatlanságát, kivágtam magam azzal, hogy eldúdoztam neki egy nótát:

„Vékony deszka kerítés . . .”
Ha nem értett meg, az az ő baja — vagy inkább szerencséseje, mert szendeségének hiteles bizonyítéka.

Féltértekek kikérülése végett kijelentem, hogy ez a szende, nem volt a lársulat drámai szendéje, mert olyan még mindig nincsen. Naiva már van t. i. egyik színészünk, aki a „Kis herceg” bevételéből gázsit kért. — Ha ez nem naiv, akkor nem értek hozzá.

A táblabírák korában szóba került a rossz országutak kijavítása valamelyik megye gyűlésén. A helyeslő felszólalások után felkel egy 70 esztendő öreg szittya, és kifogásolja ezt a kiadást azzal az indoklással, hogy „nem érdemes az, erre a rövid időre”. Lehet, hogy az igazgatóság is ezen rövid időre való tekintettel, a míg még itt vannak, nem tartja érdemesnek a november 19-ike óta hiányzó II. énekesnő pótlását és más hiányok orvoslását. Ezt tőle a mostani bevételek mellett rossz néven sem veszem. De aztán a közönségtől se lehet rossz néven venni, hogy kifogásainak figyelmen kívül hagyását veszi rossz néven. Ez a circulus vitiosus a végtelenig mehet, s csak az a kérdés, ki fájrad bele előbb?

Azok a kis plakátok igen hatásos reklámnak bizonyulnak. A mely darabnak ilyen jelentéseket csináltak, arra volt közönség. Így a Galeotto is. Igaz ugyan, hogy nem nagyon figyelmes közönség. Mintha csak illusztrálni akarta volna, hogy a Galeotto a világ nyelve! Ezt a megszorító jelenséget azok érdekében rójuk meg, akik azért jönnek, hogy élvezzenek. Minek ezeknek az illúzióit még így is rontani. Elég gyakran megteszik azt a színésznek.

Galeotto előadása egészben sikertült, és megismétlést kérjük. Ha igazságosan akarjuk a szerepeket méltatni, kénytelenek vagyunk figyelembe venni azt, hogy a darabot nagyon kevés próba volt, és későn. Ezen folytonos elhamarkodásokat határozottan rosszaljuk. Ha más daraboknál nem is említhetjük meg, de ilyeneknél igen. Különösen célszerű volna, fontosabb daraboknál egy próbat korán tartani és aztán akár két hétig sem, ezalatt a szereplőknek külön-külön megérlelődhetne a szerep. És ez nem venne több időt közvetlenül az előadás előtt. Nem lehetne pl. most már az „Eleven ördög”-ből Konti és Deréki híres operettejéből, a melyet hétfőn kellene adni, egy próba, hogy aztán az ilyen fontos elő-

adásra, a mely nagy publikum számára készül, készületen lépjenek a színpadra.

A próbák hiánya érezhető volt Galeotto előadásán, de csak annyiban, amennyiben mi, akik a szereplők lelkiismeretes buzgalmát ismerjük, föltesszük hogy ilyen darabot nagyobb precizitással tanulnak volna be, ha lehetett volna. Don Julian szerepében Balácsi különösen a III. felvonás végjeleneitben igen jó alakítást adott. Kevésbé vagyunk az előjátékbeli játékaival megelégedve, a hol még a legegyszerűbb társalgás tárgyaitól is pathoszszal beszél, ő, a bankár! Nejegnek Theodorának szerepében Aitner etalálta a benső barátságtól a passiv érdeklődésen át egész a szerelemig fejlődő érzelmei hangját. A szerepben, mint az egész darabban a harmadik felvonás vége a legnehezebb, a hol neki egy szót sem lehet szólnia és mégis vele történik a legnagyobb átalakulás. Itt kell magát arra határozni, hogy követni fogja Ernestot. Ernesto szerepében méltán népszerű hős szerelemünk László Gyula óriási feladatát nagy sikerrel oldotta meg. Behatott a darab szellemébe, követte a szerző gondos utbaigazításait és szavalaiban, melyek Patthy gondos fordításában többnyire szép trocheusokban, két nagy jelenetben jambusokban vannak írva, érzelmeltjes és így hatásos hangot használt. Reméljük, hogy a darab ismétlésénél sikere még nagyobb lesz, és ennek érdekében a következőre figyelmeztetjük. Tartása nagyon sokszor merev, mozdulatai nem elég élénkek. Belépte után rendszeren úgy áll meg, mint a katona, lábait szorosan egymás mellé téve, karjait a testhez szoritva. Igyekszik ne csak a nagy szavaknál, hanem a kevésbé fontosaknál is valamit tenni kezeivel. E tekintetben Szarvasy (Pepito) sokkal több élénkséget fejt ki, sokszor a kellelten is tulmenve, különösen óriási lépékedéseiben, de még ez a tulzás inkább bocsátható meg, mint az a szerénység, annyival inkább, mert Szarvasy szerepköre gyakran bonvivant vagy komikumba vág, a hol annak van helye.

Szarvasy, kinek fecsegő szerepe tulajdonképen a Galeotto, a pletyka világ egyik képviselője, a fecsegő jól adta, csak azon jelenetében, ahol rémülten és dagogva, a szót keresve kell jelentenie a bajt, nagyon is kereste a szót, pedig hát éppen az ilyen kapkodó jeleneket kell kapkodás nélkül kapkodni tudni!

Csatár és Breznainé csekélyebb szerepeiket a szokott gonddal érvényesítették.

A tragédia szépségét, a komédián kívül, külön tárcában méltatom.

A „Kis herceg” szintén egyike volt az üldözött daraboknak, t. i. elhalasztgatták, de ennél nem vágott be a mesterség és türes ház előtt, meglehetősen szintelenül folyt az előadás.

Bérczynek a fejedelemszöveget jól adta. Ilyen szerepeknek meg tud felelni, de a kar az ő kilépése által még kisebb lett, pedig a Kis hercegen nagy a kar szerepe.

Mint gondos tudósító, olvasóinkkal már hetek előtt közöltem, hogy alkudozások folynak Gaál József örökösivel a „Pelekesi nótárius” előadási jogának megszerzése iránt. Örömmel konstatáljuk, hogy ezen alkudozások sikerre vezettek és vasárnap már színre is került a Nótárius. Afféle gyengébb vasárnapi előadás volt, afféle gyengébb vasárnapi közönséggel.

Dr. Pataj Sándor.

Színház. A legközelebbi jutalomjáték Vida Etelekéé, színtársulatunk kedvelt énekesnőjéé az „Eleven ördög” című népszerű operetében.

Művészet és irodalom.

A „Magyar Szemlé”-t, ezt a hetenként egyszer megjelenő jeles egyetemes társadalmi és irodalmi folyóiratot ajánljuk olvasóink figyelmébe. Jövő évvel lép a III. évf., sok kitűnő és számottevő munkatárs közreműködése mellett, kik közt Komócsy József, Dalmady Győző, Várady Antal, Jakab Ödön, Dengi János, Kemenes Ferenc, Sánta Károly, Torkos László s mások költeményeivel, — Tolnai Lajos, Murai Károly (a „Virágfakadás” és „Huszárszerelm” vigjátékok poétikus kedélyű írója), Erdélyi Gyula, Sziklai János, Scossa Dezso stb. regényeivel s elbeszéléseivel találkozunk e kiváló gonddal szerkesztett lap hasábjain. E lap az,

melyben az egyházi költészet is képviselve van. E lapban olvashatók a legérdekeltebb irodalmi kritikák s ritka tág látókörű esztétikai cikkeik, utóbbiak a szerkesztő: *Kaposi József* tollából. Ára e lapnak egész évre 6 frt. Az előfizetések *Kacsovinszky Lajos* laptulajdonos és kiadóknak (Budapest, VI. ker. Uj-utca 14. sz. a.) küldendők be. Ebben a reclusos, átlag sivar irodalmi világban jóleső oázis e lap, egészen oda illó a családi életben!

Megjelent a Bács Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület havi-közönsége, a „Gazdasági Ertesítő” 1890. évi október, november, és december havi füzeté. Szerkesztő: Rombay Dezső, egyesületi titkár. Tartalma: A kender, mint kereskedelmi cikk. — A filloxera és a futóhomoki szőlő. — Hol és miként szerezhető be amerikai- és európai szőlővessző. — Felhívás a cukorrépa termelőkhöz. — Szőléink ujjaalakítása. — Lódijazás és löverseny Verbászon. — A megfagyott répa értékesítése. — A cukorrépa és annak termelése. — A kormány intézkedése a tenyészlovak szállítása iránt. — Mi értékebb takarmány, a széna-e vagy a sarju? — A futaki uradalom idej aratásának eredménye. — Az istalók szelötzetése. — Irodalom. — Vegyesek: Személyi hírek. Az adai földm. iskola. Hogyan írhatjuk ki a drofférget? Uj telivér mén. Racka kosok. Müzsir. Minta sertéshizlaló. A fejés hatása a tejre. Havat a gyümölcsfák tövéhez. Mikor ássunk gödröt a gyümölcsfa részére? — Hirdetések. — Tagdíjak nyugtázása.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek: Falusi kiadvány. 39. füzet. A gazdasági és haszon-növények termelése. Különös tekintettel magról való tenyésztésükre. A magyar gazdaközönség számára írta dr. Nyáry Ferenc. Ára füze 50 kr. — Olesó könyvtár. Szerkesztő Gyulai Pál. 276—284. füzet. Tartalmuk: 276. füzet. Indiána. Sand Györgytől. Franciából Récsi Emil, ára 80 kr. 277. füzet. Arany János. Emlébeszéd. Irta Gyulai Pál, ára 20 kr. 278. füzet. Utazás ismeretlen állomás felé. 1849—1856. Irta Barsi József, ára 80 kr. 279. füzet. A Saint-cyri kisasszonyok. Vigjáték 5 felvonásban. Irta id. Dumas Sándor. Franciából fordította Fáy J. Béla, ára 30 kr. 280. füzet. A zokoli uraság két leánya. Elbeszélés. Irta Csiky Gergely, ára 30 kr. 281. füzet. Horatius. Élet és jellemrajz. Irta Szász Károly, ára 30 kr. 282. füzet. Molly mama. Regény. Irta Peard Frances Mary. Angolból fordította Sz. E., ára 50 kr. 283. füzet. Kis János superintendens emlékezési életéből. Maga által fejlegyezve. Második kiadás, ára 1 frt 20 kr. 284. füzet. A nagyratemett. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. A m. t. Akadémia 1889-iki pályázaton 200 arany Karácsonyi-díjat nyert, ára 40 kr.

Tánc-salon. Herczenberger József pécsi táncantató, Sándorunk öccse, ily című új művére bocsátott ki előfizetési felhívást. Tárcavala lesz benne a modern táncok elméleti és gyakorlati tanmódja, táncpedvelők és táncrendezők számára, különös tekintettel — a rendes és ismert táncokon kívül — a „Társalgó” új magyar társastánca, a füzértánca nagyszabású új ábrakkal. Le Lancers en carré-ra és az illem főbb szabályaira a salons és társas életben való helyes magaviseletről, mind a két nembeli ifjuság részére stb. Szerzőnek egy saját szerzeményű táncát Budapesten a népszínházban „Társalgó” cím alatt a nagyközönségnek már bemutatatták, mellyel az összes fővárosi sajtó meleg elismerését nyerte el. A mű f. évi december hóban fog megjelenni, előfizetési ára 1 frt 20 kr. Az előfizetések, vagy utánvétellel való megrendelések egyenesen a szerzőhöz Pécsre, Mária-utca 14. szám alatt levő lakására intézendők.

Megjelent a „Képes családi lapok” naptára az 1891-ik évre. Szépirodalmi része igen gondosan van összeállítva s jelesekink dolgozataiból is közöl egy pár szellemes verset avagy novellát. Ára 60 kr. Kapható minden könyvkereskedésben. Kedélyesen, de nem valami szellemesen vannak a képek elhelyezve. Így pl. Tisza Kálmán arcképe a *trágyázásról* szóló cikk közepén, gróf Szapáry Gyulát a *fumagvak természetéről*, gróf Bethlenét a *baromfi téli mustrálásáról*, Caprivit az *állatok igazságról* értekező cikkekk között találjuk.

Tanítók szava címen nagy gonddal és — hiszen tanító írta — még nagyobb tárgy ismerettel szerkesztett röpirat jelent meg Budapesten, mely a „nemzet napszá-

A bűn útját egyengetve,
Szóval ő volt Galeotto.
(Féltre.) Távozz' Sátán, távozz' tőlem,
Mert a lángod elnyel, érzem.

Galeottonak nevezi Dekameronját teljes joggal Boccaccio is, így fejezvéen be világhírű művét:

Qui finisce la decima et ultima giornata del libro
Chiamato Decameron, cognominato Principe Galeotto.

De több joggal nevezhető annak a világ nyelve, vagyis: pars pro toto, a világ.

Hogy ezer példa közül egyet előrántsak: esztünk ágában sincs fűrdőbe menni, kutyabajunk, sok pénzbe is kerül, unjuk is magunkat ott. De el kell mennünk, mert ha itthon maradnánk, megszólna a világ. — Az ifju szerelmes pár egybe kel, alig várja, hogy esendes uj fészkebe térhessen. Nem, előbb a világ kedvéért végig kell nyargalni Felső Olaszország minden rossz hoteljét. Az „enfin seuls” első jelenetének kelletlen tanui vasuti kalauzok, vagy vigyorgó szobalányok, ahelyett, hogy azzal szentelnék be az új otthont. Így folytathatnám a visszasságok felsorolását, amiket mind azért követünk el, mert a világ így kívánja, de hiszen alig is van dolgunk, amely nem e kategóriába tartozik. Ha nem úgy volna, honnan vennék a vigjátékírók alakjaikat, a drámáirók katasztrófaikat?

A drámák csaknem kiapadhatatlan forrásból, a házasságtörésből vette tárgyát Echegaray is. Művében az új és szép gondolat az, hogy a katasztrófa a világ nyelve kényszeríti a szereplőket. Don Juliannak neje Theodora sokkal ifjabb férjénél. A házban lakik barátja Don Ernesto, kit atyja jótettei kötöttek Julian szívéhez, annyira, hogy fának tekinti és úgy szereti. Epp ily barátságos érzelmekkel van iránta Theodora is. Csak Julian bátyja Don Severo és ennek családja találnak e viszonyban kivetni valót és ezt ki is fejezik. Don Severo Julian gyanúját iparkodik felköltöni, míg Donna Mercedes Theodora tisztá lelkét mérgezi meg a megszólás aljas fegyverével. Julian semmit sem akar elhinni, bizalommal öleli szívére nejét a rágalmazás után is, Ernesto karjára fűzi Theodorát

„Van ki suttog? Nossza rajta!
Hadd susogjon, kiabáljon:
Suttothatnak bár akarint
Ennyit sem adok reá, ni!”

De alig mondta ki e bizalomteljes szavakat, már fölébred benne a kételkedő ördöge. Így szól Severohoz:

Nézd csak, lopva visszazétek
Ide hozzánk . . . Vaj miért?

Severo.

Látom, észre térsz hát mégis.

Julian.

Vagy eszemet vesztetm én is!
Oh, a rágalomnak tőre
Egyenest a szívébe hat!

Ezzel a rágalom hatása érvényre jutván, a bonyodalom fejlődik. Ernesto még nem szerette Theodorát, vagy legalább nem ébredt volna érzelmeinek teljes tudatára soha, ha élére nem állítják a kérdést. Mint természetes fejleménye a drámának, Ernestonak „a világ miatt” el kell hagynia barátai házáat. Theodora megtudja, hogy Ernesto Nebredával párbajt akar vívni, aki megsértette előtte Theodorát, és ezért elmegy szobájába, hogy arra bírja, engedje át a bosszút a férjnek, amit Ernesto megtagad. E jelenet a legszebbek egyike, és érdekesen vet fényt az öntudatra ébredő szerelemre, a mely Ernestóban erősen, Theodorában homályosan megvan már ekkor. A helyzetről szólva Ernesto egy-egy önfelédelt pillanatban mindig nagy hévvel tör ki Theodora iránti nagyrabecsisülésének kifejezésében. A szerző folyton figyelmezteti a színezést, hol kell jeleznie, hogy majdnem kitér, de aztán ismét visszatartja magát.

Theodora.

— és volt idő, ah
De az elmult, el örökre!
A midőn nem kételkedtem
És nem féltém volna öntől;

— — — — —
En magam én tartám volna
Karjaimat bucsuzásra!

Ernesto (egy mozdulatot tesz, de rögtön visszatartja magát).

Ah Theodora! . . .

Theodora.

De mostan . . .

Sejtem, érzem: most nem úgy van
Egy mély örvény van közöttünk.

Ernesto ebben igazat ad neki, de azon szavát, hogy most már gyűlölnök kell egymást, visszavonja, sőt elragadtatással följánlja éltét:

Mert önért áldozni éltém
Én nekem az . . .

(átmenet, tartóztatva magát és hangot változtatva)

Kötelesség . . . (Kis szünet.)

Fejtegetni kezdik Julian kételkedését, és ezt Ernesto a szerelem önzésével indokolja, lelkesedve fölkiált

Magam is, ha

Hihetetlen csoda által

Önt sajátomná tehetném,

Kételkedném! . . . kételkedném! . . .

A tulajdon testvéremben!

(Egyre fokozódó elragadtatással, de rögtön erőt vesz magán, észrevéve, hogy — más oldalról — ismét az előbbi örvény felé rohan) aztán (félre:)

Ah, hová ragadsz sovár szív?

Es mi rejlik örvényedben?

Azt mondd, hogy rágalmaznak,

S magad vallozd most igaznak!

Egymás iránti érzelmeiket folytonos társalgásuk a párbajról, Julianról és Ernesto életuntságáról mind jobban kitarja, annyira, hogy Theodorát Ernesto szenvedélyes kifakadásai megrémítik, huzódni kezd tőle. Ernesto is érzi, hogy elragadtatja magát, és mindketten (némán elmélyedve állnak, egymástól távol, nem merve egymásra tekinteni.)

Beszédjüket megzavarja Pepito, Don Severo fia, ki elől Ernesto Theodorát elrejtí. Időközben Don Julian megverekedett Nebredával, sulyos sebet kapott, fölhozzák Ernestohoz, be akarják vinni a hálófülkébe, és itt találják Theodorát. Általános a megtűközés, és a II. felvonás ezzel véget ér.

mosa"-inak szomorú helyzetét panaszolja s megjelöli amaz utakat, a melyek alapján a már-már agyonbeszéltség megoldható. A mű szerző Glitz György sajátja (Budapest, Vesselenyi utca 48.). Ára 20 kr.

Angol írók szerző díja. Az Echo című angol lap néhány híres regény díjáról emlékezik meg, melyet a kiadók fizettek a regényszerzőknek. Beaconsfield idős korából való regényét az Endymiont a Longmans cég százötvenezer forintért vette meg. Walter Scott legtöbbet Woodstock című regényéért kapott, melyért százezer forintot fizetett a kiadó. Georges Eliot Romola című regényéért százharmincezer forintot kapott. Thackeraynek mikor legtöbbet fizettek, akkor hatvanezer forintot kapott egy regényéért. Hol vagyunk mi ettől?

Törvényszéki csarnok.

(Egy monstre bűnpör. Közl.: M. K.)

(Folytatás.)

Emberölés, rablás és utcai harc.

1887. évi június hó 9—10-ike közti éjjel Vrdniken, a vizsgálat és végtárgyaláson kiderített tényállás szerint, Tyószity Lázár, Mrdjics Zsiván és még egy ki nem derített gonosztevő társaságában, a gazdag ember hírében álló Bugarszki Mija házába behatoltak, előbb a ház falát kisérelvén meg kiásni, majd pedig a folyosó nyitott ablakán bemászva, a padlásra hatoltak, a padlatot kisérelték meg felfeszíteni, s ennek sikertelensége után, a konyhában huzták meg magukat és a házbeliek felkelésére vártak; midőn pedig hajnali 4 órakor Bugarszki Mijóné házi dolgait végzendő a szoba ajtaját kinyitotta s a konyhába ment, Mrdjics Zsiván őt torkon ragadta és forgópisztolyt szegezve reá, megöléssel fenyegette, ha kiáltani merészel.

Tyószity Lázár és harmadik ismeretlen társa a szobába hatoltak és a neje segélykiáltása által figyelmessé lett Bugarszki Miját — ki, hogy segélyért kiáltasson, az utcára szolgáló ablak tábláit betördöste — megtámadták s a fejére mért baltacsapásokkal leterítették s végre kínzás és fenyegetéssel töle és a szobába kísért aszonnytól pénzt követeltek.

A rablók az egész házat felhánták és egy ezüst órát láncsal, egy pénztárcát 8 drb 1 frtos és 2 drb 5 frtos tartalmával, egy szalmazsák alatt egy pléhdobozban talált 50 frtos bankjegyet, továbbá a tiszta szobában a szalmazsák alatt egy harisnyaszárban fellelt 16 drb aranyat, 65 drb ezüst huszast, 30 drb tallért, 3 darab rubelt és 1 frt 25 kros ezüst pénzt, nemkülönbözve 4 drb — valószínűleg takarékpénztári könyvecskének nézett — adókönyvecskét elraboltak; Bugarszki Miját és nejét a konyhába hurcolták és az ajtót reájuk zárva, eltávoztak.

Bugarszki Mija a kapott sérülések folytán még ugyanaz nap, a nélkül, hogy kihallgatott volna, meghalt.

1887. évi június hó 11-én Kalló Antal — Tyószity Lázár és társainak üldözésében fáradozva m. kir. csendőr főhadnagy értésére esett, hogy Vrdniken az éjjel mi történt s hogy a tettesek névszerint Tyószity Lázár és Mrdjics Zsiván Ujvidéken a „Három rózsához“ címzett bordélyházban mulatnak. Kalló Antal négy csendőrrel a nevezett bordélyházba mentvén s az ott külön szobában kéjelgő Tyószity Lázárt és Mrdjics Zsivánt megadára szólította fel. A felelet két lövés volt.

Kalló Antal ezután a városi rendőrséget és a cs. és kir. 6. gyalogezred készületét (Bereitschaft) kapván segélyül, a bordélyházat körülvette s a támadást megkezdte.

Mindjárt a harc elején Mrdjics Zsiván, ki bátorságában annyira ment, hogy a szoba ajtaját kinyitva lövöldözött, Kalló Antal csendőrfőhadnagy által meglövetvén, harc képtelenné tétetett és összerogyott.

Tyószity azonban nem hagyott fel a menekülés reményével. Ugyanis szobája mennyezetét feltörvén, a padlásra menekült s a sötétben a cserepek kisérelését megkísérelvén, a szomszédos kertbe akart leugrani, de a legkritikusabb pillanatban észrevétlenül, egy lövés visszariasztotta. Ezután a harc éjjeli 1/2 11 órától szakadatlanul éjjelfutani 1/2 3 óráig folyt. A harc elkeseredettségét mutatja, hogy a katonaság, csendőrség és rendőrség összesen 400 lövést tettek, Tyószity és Mrdjics pedig mintegy 40—50

lövést. Tyószity hol a szobából, hol meg a padlásról lövöldözött, de szerencsére Bekker Sebestyén cs. és kir. őrmester kivételével senkit sem talált el.

Vége Tyószity revolverének dobja egy golyó által eltaláltatván, az a szolgálatot felmondta, de meg négy sebtől vérezvén is, „pardont“ kért. Revolverét ledobván a padlásról, maga is leereszkedett.

Tyószity Lázár megmozdítván, nála találtatott egy drb 50 frtos és 2 drb 5 frtos bankjegy, egy drb 10 frt értékű arany-rubelt, egy ezüst tallér, egy drb magyar arany és 7 drb ezüst huszas, az agyonlőtt Mrdjics Zsivánnal pedig egy ezüst óra és lánc és néhány krajcár.

Mrdjics Zsiván még ugyanaz nap kapott sebeiben meghalt s nem is volt kihallgatható.

Tyószity Lázár ellenben, dacára annak, hogy négy súlyos sebe volt, felgyógyult.

Tyószity tagadja, hogy ő Vrdniken járt volna, s hogy a nála talált pénz és pénztárca a vrdniki rablásból származnak, állítván, hogy ő az arany rubelt és az ezüst huszasokat Belgrádban a „Cárszki kasszában“ váltotta. Eme hazudozása azonban nem sikerült, mert a rubel értékét, még megközelítőleg sem tudta megmondani.

Bugarszki Mijóné a Tyószity Lázárnál talált arany rubelben s az ezüst huszasokban határozottan felismerte a tőle ellopottakat. Sőt az ujvidéki rendőrségűnél történt szembesítés alkalmával Bugarszkiné határozottan kinyilatkoztatta azt is, hogy Tyószity Lázár volt az, aki férjét baltával verte. Bugarszkiné ezen vallomását a végtárgyaláson oda módosította, hogy „csak úgy néz ki, olyan formájú.“

Ellenben négy kifogástalan tanu felismerte Tyószity Lázárban azon betyárok egyikét, aki Bugarszki megölésére előtti napon Vrdniken mulatott. Ezzel szemben Tyószity alábbi tanukra hivatkozott s azt talán fölösleges is megmondani, hogy ő sztapáriakra. A kir. törvényszék berendelte őket, de ezek részint vallomásuk teljes egybehangzásából, részint pedig Tyószitytal való cimboráskodásukból kiritt, hogy valami uton-módon sikerült Tyószitynak a hamis tanu szerzés.

A kir. törvényszék természetesen nem is bocsátotta ezeket eskütre.

Bugarszkiné, a Mrdjics Zsivánnal talált ezüst óra és láncban férje tulajdonát szintén felismerte.

Tyószity tagadja, hogy ő Ujvidéken a csendőrségre lőtt volna. S azt adja elő, hogy azért nem adta meg magát azonnal, mert Mrdjics pardont kért s mégis agyonlőtték.

Ezen tagadása is épp úgy, mint legtöbb tagadása a legszemtelenebb hazugságnak bizonyult.

A kir. ügyész Tyószity Lázár ellen szándékos emberöléssel párosult rablás, gyilkossági kísérlet, súlyos testi sértés és hatóság közegek elleni erőszak büntetési miatt emelt vádját fenntartotta.

Kozma László védő ellenben, kötelességéből kiindulva, felmentését kérte Tyószity Lázárnak, minthogy a terhére rótt eseményeket beigazolja nem látja.

Gyilkosság. Vajszán, november hó 24-én éjjel fél 12 órakor, Suvák András háza ablakán egy ismeretlen tettes belépett. A szobában alvó Istokov Fila e lövés folytán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még az nap meghalt, míg Suvák Tuna súlyos, Suvák Tunáné pedig könnyű testi sértést szenvedett egy és ugyanazon lövés által. Gyuanu Suvák Szipán községi felelős-örve van, ki a hódásghí kir. járásbírószág vizsgáló bírāja által le is tartóztatott.

Közgazdaság.

Váltójogi elvi jelentőségű határozatok.

A budapesti kir. tábla kereskedelmi- és váltótanácsának következő elvi jelentőségű határozatait közli a „Jogtudományi Közöny“: 1. Szenvedő váltóképességgel a vagonbukott is bír. 2. Irás nem tudás a szenvedő váltóképességre nem zárja ki. 3. Be nem jegyzett közkereseti társaság is lehet váltókötelezett. 4. A kibocsátás helye, a mennyiben az ellenkező magából a váltóból ki nem tűnik, a kibocsátó lakhelyének is tekintendő. 5. Ha a váltó lejáratú ideje kellően kitöltve nem lett, azt felperes váltó birtokos pótolni jogosítva van. 6. A váltó

törés után, a melylyel baldokló vagy halott férjét látni akarja, semmit sem adhat ajakára, a mi megfelelhetne, a mi ne volna visszatetsző.

Már e rövid és száraz vázlat is eléggé mutatja, mily szép és megkapó tárgyat dolgozott fel a szerző. A hatás óriási, mert a tárgy az életből van merítve, és igaz. Ezen igazság a siker titka. Oly közel fekvő, oly ezerszer látott és hallott dolgok azok, a miket itt mondanak — hiszen igazi cselekmény alig van a darabban — de ezek a mondások mindennapiságuk dacára nem banálisak, mert tulajdonképen egy életerős cselekmény van bennük elrejtve: a rágalom ható ereje. Ez a közönségs értelemben véve nem cselekmény, de a költő művészi kezében oly tényezővé van alakítva, a mely kipótol száz személyt és száz harcot. Tetszik mindannyiunknak e gondolat, mert sokszor láttuk mind e külső jelenségeket. Echegaray az érdem, hogy legmegkapóbb viszonylatában tüntette föl ennek hatását.

A világ nyelve mint drámahős, mint bünszerző, mint intrikus, ez a Galeotto újítása, ez adja meg érdességét.

A dráma külső fölépítése, ott a hol ily merész újítás van a cselekményben, nem képezheti különös boncolgatás tárgyát. De azért mint nagy érdemet ki kell emelni, hogy a hatás és érdeklődés a darab folyásával szaporodik, és a III. felvonásban jelenetről jelenetre emelkedik. Ugy mint Nórában, itt is jóformán az utolsó szobán rejlik a megoldás, habár itt már jó előre következően ki van dolgozva ennek az eredménynek a bekövetkezése, és nincs benne közönségs színvonal meglepetés. Csak az előjátékot tartjuk a színpadon feleslegesnek.

Mi, a kik mindnyájan kénytelenek vagyunk a galeriának játszani, elragadtatással fogadjuk ez érdekes színművet, a melyben a galeria akaratos szeszélyei egyikének démoni hatása remekül van feltüntetve.

Dr. Pataj Sándor.

puszta birtoka nem ad jogot a fizetés végetti bemutatásra és fizetés hiánya miatt óvás felvételére. 7. Engedmény után átruházott váltó alapján az engedményező ellen a váltóbirtokos váltói uton fel nem léphet. 8. Feltétlen elfogadásnak tekintetik, ha az intézvényezett „előttem“, szót tesz neve mellé. 9. Az elfogadó a szabálytalan óvás költségében és az 1/2 % váltó díjban el nem marasztalható. 10. Azt bizonyítani, hogy a kelet a váltóra utólag és megállapodás ellenére iratott, az ezzel védekező alperes tartozik. 11. Oly cégvezető elfogadása, kinek ily minősége törvényellenesen jegyeztetett be s hirdettetett ki, a ker. főnökre nem kötelező. 12. Nem érvényes részvénytársaság nevében tett oly elfogadás, mely az alapszabályokban meghatározott cégjegyzési módtól eltér.

Ausztria-Magyarország sörtermelése.

Az osztrák pénzügyminiszter fogyasztási adókimutatásában részletes adatok vannak a monarchia sörtermeléséről 1888—89-ben. E kimutatás szerint a sörözők gyárak száma 1902 volt, tehát 40-nel kevesebb, mint az előző évben. A sörtermelés a gyár-városokban 1,030,993 hektoliter, a többi helyeken 11,906,759 hektoliter, Magyarországon 503,271 hektoliter, összesen tehát 13,441,023 hektoliter volt, ugyanis 298,598 hektoliterrel több, mint az előző évben. A termelésből és az adóból esik:

	Előírt adó.	
	hektoliter.	frt.
Ausztriára	12,937,753	23,827,522
Az előző évhez képest	+ 317,187	+ 468,532
Magyarországra	474,623	987,857
Horvát-Szlavonországra	28,648	57,954
Összesen	503,271	1,045,711
Az előző évhez képest	— 18,593	— 43,322
Bosznia-Hercegovinára	15,730	30,500
Az előző évhez képest	+ 4	— 454

A magyar gyárak közül a kőbányai Dreher-gyár termelése 144,646, a kőbányai söröződe részvénytársaság termelése 120,629 hektoliter volt. A magyarországi termelőnek majdnem feleresze tizenhárom foku. A behozatal a vámvonalon át 43,004 hektoliter azaz 6362 hektoliterrel több, mint az előző évben, a kivitel pedig 273,905 hektoliter, azaz 30,888 hektoliterrel több.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

A földművelésügyi minisztertervezet nov. 16-tól 30-ig érkezett jelentések alapján a következő volt: Az országszerte beállott csapadékos enyhe időjárás a növényzetre általános kedvező hatást gyakorolt. A vetések, főleg a buza és a rozs, sokat gyarultak, hasonlóan a repce is, néhol azonban főleg a koraik ritkásak és gyengék — férgek és egerek tetemes kárt okoztak bennük. Az egerek és férgek nagymérvű elszaporodásáról több helyről panaszok vannak; a repcében helyenkint hernyók okoztak kisebb mérvű kárt. Általában a vetések, főképp a későbbiek a novemberi kedvező időjárásban annyira javultak és bokrosodtak, hogy kiteleléstük könnyű leendő, kivételt képeznek egyes vidékeken csupán a repce vetések, melyek helylyel-közel még mindig gyengék. A rosszul állott őszi vetések egy részét kiszántották s amennyire az időjárás engedte, új maggal pótolták. A tavaszi vetések alá a szántás nagyobbra befektetett, ez idő szerint a gazdasági munkálatok trágya és fahordásra szorítkoznak, néhol, főleg az erdélyi vármegyékben, még az utóbbi időben is szántottak. Takarmányhiányról még nem panaszok vannak.

Szerkesztői üzenetek.

K. A d a n. Levelét nem közöljük, mert a mint tapasztaljuk, ön tévedésben van. Szíveskedjék nagyobb figyelemmel olvasni el a kérdéses hírt s belátja ön is, hogy fölösleges lenne az. Hiszen azt mondja levelében, — és pedig igen helyesen — hogy „a községi életben, kivált egy fejlődő, virágzó nagyközségben, minő a miénk is, okvetlen fognak kérdések előfordulni, mik közgazdasági fontosságuknál fogva épséggel nem politikai pártzempontból itélendők meg, ilyen dolgokban, mint egyéni meggyőződés szerint voltam már többször ellenzéki, ugy bizonyára lesznek is.“ Hát vajjon mi más valamin mondottunk ama hírlünkben? Nem azt mondtuk, hogy a „községi ellenzék“hez tartozik? Vagy ön a „községi ellenzék“ alatt az országos, avagy a politikai ellenzékét érti? Mi nem. Vagy azt hiszi, hogy ezzel kitagadtuk a kormánypártiak sorából? Isten ments!

N a p t á r.

December.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
9 Kedd	Leokádia	Joachim	27 Jak. ap.
10 Szer.	Juditha	Judith	28 U. István
11 Csüt.	Damasus	Damas.	29 Param.
12 Pént.	Maxentius	Ottília	30 Andr. ap.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

H I R D E T É S E K.

7440. sz.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

Hódásgh községsben megüresedett, s évi 500 frttal javadalmazott, segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázókat, hogy jegyzői oklevéllel felszerelt kérvényeiket hozzám 1891. évi január hó 1-éig nyújtsák be.

Hódásghon, 1891. évi december hó 2-án.

Főszolgabíró úr helyett:

Müller Béla,
szolgabíró.

Pályázat.

Bács-Bodrog megye zentai járásához tartozó Ó-Kanizsa községében egy 700 frt évi fizetés és 120 frt lakbér általánynyal ellátott községi mérnöki állás lesz **f. évi december hó 13-án** választás útján betöltve, felhívtnak mindazok, kik ez állást elnyerni óhajtnak, hogy kérvényeiket az 1883. évi I. t. c. 10. §-a értelmében felszerelten alulírottához nyújtsák be a választás napjáig. Zentán, 1890. évi december hó 2-án.

Matkovits Lajos,
főszolgabíró.

7220.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A vajszkai körjegyzőségnél megüresedett 480 frt fizetéssel egybekötött irnoki állásra pályázatot nyitok.

Pályázók felhívtnak, hogy kérvényeiket **december hó 8-áig** hivatalomnál nyújtsák be. Hódásghon, 1890. évi november 21-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3-3

Ad 6209/1890. tk. sz.

Hirdetmény.

Lality község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX. törvényekben előirt helyszini eljárás véget 1890. évi november hó 20-ik napján a községben megjelent és azóta működik.

Felhívtnak ennelfogva:

1. Mindazok, a kik a községben levő valamely ingatlanhoz a telekgyökönyvi állással szemben tulajdoni jogot tartanak, hogy a mennyiben az eljárás bírósági kiküldöttnek az arra vonatkozó okiratokat át nem adták — tulajdonjoguk bekebelezését a fent kitett határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszaközölni: vagy az 1886. XXIX. t. c. 15-18. és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 15. §-ai értelmében az átírási szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, és azokkal igényüket a bizottság előtt annak a községben teljesítendő működése folyamata alatt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átírázó telekgyökönyvi tulajdonos az átírási joggyület létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert ellen esetben jogaikat ezen előnyös uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedés kedvezményétől elesnek; 2. mindazon jelzálogos hitelezők, és azok, a kiknek javára egyéb nyilvankönyvi jogok vannak bejegyezve, de a bejegyzett követelések, illetőleg egyéb nyilvankönyvi jogok tényleg már megszűntek, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezik, vagy a törlési engedély nyilvánítsa végett a szerkesztő bizottság előtt megjelenjenek, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Tepliczky Nándor,
kir. albiró.

Rajacsich,
kir. s. tkvezető.

3130. sz.

kig. 1890.

Pályázat.

Csonopla községében 1891. évi január hó 1-én a felelős-íri intézmény megszüntetettvén és annak helyébe községi rendőrség léptettvén életbe, az akkor betöltendő következő állásokra ezennel pályázat hirdettetik.

1. Egy, évi o. é. 400 frt fizetéssel javadalmazott rendőr-biztosi állásra.

2. Egy, évi o. é. 300 frt fizetéssel és 100 frt lótarási általánynyal javadalmazott lovas őrsvezetői állásra.

3. Két, egyenkint évi o. é. 300 frt fizetéssel és 100 frt lótarási általánynyal javadalmazott lovas közrendőri állásra.

4. Négy, egyenkint évi o. é. 300 frt fizetéssel javadalmazott gyalogos közrendőri állásra. A község által meghatározandó egyenruhát a rendőrök saját költségükön kötelesek beszerezni, míg a kellő fegyverzettel a község által fognak elláttatni.

Felhívtnak tehát az ezen állásokat elnyerni óhajtnak, miszerint illetőségüket, nemzetiségüket, életkorukat, nyelvismereteiket, vallásukat, családi állapotukat, egészségüket, erkölcsi előéletüket, jelenlegi foglalkozásukat, ugy azon körülményt igazoló bizonyítvánnyal felszerelt, lehetőleg sajátkezűleg írt kérvényüket, hogy életkoruk 24-ik évét betöltötték és az 50-iket túl nem haladták, folyó hó 20-ig az alulírott községi előjárásnál nyújtsák be, mert a későbbi ajánlkozások figyelembe vételni nem fognak.

Kiszolgált katonai altiszteknek és csendőröknek előny biztosítottatik.

A kitüzendő választás napjáról folyamodók külön értesítést nyerendnek, a midőn személyes megjelenésük előnyükre leend.

Kelt Csonoplán, 1890. évi dec. hó 2-án.

Deák Andor,
jegyző.

Kopping Ferenc,
biró.

3-2

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

A közeledő karácsony és ujévi ünnepek alkalmából ajánlom dúsan felszerelt

könyv-, zenemű-, papir-, író-, rajz- és díszműárú-üzletemet

magyar, szerb és német nyelvű **díszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, albumok, emlékkönyvek, iskolatáskák, író-mappák** stb., stb. cikkekben

bámulatos olcsó áron.

A n. é. közönség pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel

Karakásevics Milivoj

könyvkereskedő,
Zomborban, a Szent-György-téren,
Bikár S. úr házában.

* Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok. *

* Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok. *

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

Pályázat.

Báth-Monostoron (Bács vm.) a róm kath magyar tannyelvű kántortanítói állás nyugdíjazás folytán üresedésbe jövén, erre **folyó évi december hó 30-ig** — mely napon a próba és választás is megtartatik — pályázat nyitattik.

Javadalma; a) szabad lakás, tágas kerttel; b) 320 frt előleges havi részletekben a községi pénztárból; c) 14 1/2 hold (1100 □ öl) szántóföld adóterheléssel; d) 8 1/2 öl lágú hasábfá beszállítva; e) 50—60 forint stóla-illeték.

A megválasztott kántortanító kötelessége leend: minden kántori teendők végzése; az I. II. fiuosztály és ismétlők oktatása; otyasütés és végül a hiveknek leg-alább egy éven át vasárnaponként az egyházi énekekben való tanítása.

Bélyeggel ellátott folyamodványok a b.-monostori róm. kath. iskolaszékre címezve ft. Berényi Dániel apát, esperes-plébános urhoz Bajára küldendők.

Báth-Monostor, 1890. november 28-án.

Sarffenberger Ádám,

plb. isk. sz. elnök.

3-2

Karavukova község iskolaszékétől.

Pályázat.

Karavukova községben nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött kántor-tanítói állásra pályázat nyitattik.

Évi fizetése a községi pénztárból havi előleges részletekben 345 frt készpénz, 16¹²⁰⁰/1600 hold egy tagban fekvő föld haszonélvezete és szabad lakás, mely ingatlan után az adót a megválasztott kántor-tanító fizeti.

A megválasztott kántor-tanító tartozik ugy a rendes, valamint az ismétlő iskola — az iskolaszék által meghatározandó — egyik osztályában az előirt tantárgyakat és pedig az ismétlő, esetleg ipartanonokok részére nyitott hasonló iskolában minden egyéb díj nélkül tanítani.

Tannyelv: magyar, német. Pályázók felhívtnak, hogy törvényszerűleg felszerelt kérvényüket **f. évi december hó 20-ik nap-ig** az ottani „községi iskolaszékhez“ címezve nyújtsák be.

Karavukován, 1890. évi november hó 28-án.

3-3

Az iskolaszék.

2605 sz.

tkvi 1890.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtatónak Würtz szül. Dzsauits Klára végrehajtatást szenvedő elleni 380 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 381. sz. tkjvben A. 1. alatt foglalt, Dzsauits férj. Würtz Klára nevén álló (1063—1065.) hr. 257. ö. i. sz. ház és beltelekre özv. Dzsauits szül. Móró Klára javára bekebelezett élethossziglani lakhatási jog épségben tartása mellett az árverést 560 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1890. évi december hó 31-ik napján délutáni 3 órakor ezen kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatulni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi szeptember hó 6-n.

A zombori kir. törvényszék mint telek. hatóság.

Sztojkovits György,

kir. törv. bíró.

Pályázat.

Prigl.-Szt.-Iván községe elemi népiskolájánál segéd-tanítói állásra ezennel pályázat nyitattik.

Évi jövedelem 365 frt készpénz, két öl kemény hasábfá és két szoba-, konyha- és éléskamarából álló szabad lakás.

Az állásra tanító és tanítónő egyaránt pályázhat. A megválasztott tartozik ugy a rendes, valamint az ismétlő iskola, az iskolaszék által meghatározandó egyik osztályában az előirt tantárgyakat, és pedig az ismétlő, esetleg iparostanonokok részére nyitott hason iskolában, ha tanítónő választatik meg, a kézimunkát is a meghatározott idő- és óraszámban minden egyéb díj nélkül tanítani.

Tannyelv: magyar-német. Pályázók felkéretnek kellően felszerelt kérvényeiket **december hó 15-ig** a helybeli községi iskolaszékhez beküldeni. Az állás 1891. január hó 15-én elfoglalandó, mely időtől fogva fizetése folyóvá tétetik.

Prigl.-Szt.-Iván, 1890. november hó 29-én.

3-2

Az iskolaszék.

8079. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye zombori járásába bekelezett Kolluth községében megüresült jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

A betöltendő jegyzői állás a következő javadalmazzal van egybekapcsolva:

- készpénzben 550 frt,
- szabad lakás házi kerttel,
- 11⁸⁰⁰/1600 hold föld haszonélvezete.

Felhívtnak a pályázni óhajtnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket legkésőbb **f. évi december hó 19-ig** ezen szolgabíró-ságnál annál is inkább nyújtsák be, mert az utóbb érkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Zombor, 1890. november 28-án.

2-2

Poppovics Dusán,

főszolgabíró.

5532. sz.

tkvi 1890.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Jerkovits Sztana végrehajtatónak Zsáksits Jován örökösai végrehajtatást szenvedő elleni 650 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Ó-Szivacon fekvő, az ó-szivaci 713. sz. tkjvben A. I. alatt foglalt Zsáksits Jován nevén álló 752. hr. 870. ö. i. sz. ház és beltelekre 134 frtban továbbá az ugyanazon sztkjvben A. 1. alatt foglalt 8418. hr. sz. 500 □ öl szőlőre az árverést 318 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi február hó 6-ik napján délutáni 10 órakor Ó Szivac község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatulni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 11-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztojkovits György,

kir. trvszéki bíró.